

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 28/2010-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. V. K. a Ing. H. K., obaja bytom K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I a postupom Ing. J. M., správcu konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti F. V., s. r. o., K., v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 31 K/13/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. V. K. a Ing. H. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. októbra 2009 doručená sťažnosť Ing. V. K. (ďalej len „sťažovateľ“) a Ing. H. K., obaja bytom K. (ďalej spolu len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) a postupom Ing. J. M., správcu konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti F. V., s. r. o., K. (ďalej len „správca“), v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 31 K/13/2009.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli:

„Uznesením zo dňa 10. 7. 2009 č. k. 31 K/13/2009-155, vyhlásil Okresný súd Košice I konkurz na majetok spoločnosti F. V. s. r. o., K ... Súd zároveň vyzval veriteľov na prihlásenie si svojich pohľadávok.

Sťažovatelia, veritelia úpadcu, si svoje pohľadávky v stanovenej lehote a predpísaným spôsobom prihlásili.

Podaním zo dňa 31. 8. 2009, vyzval správca konkurznej podstaty konateľa úpadcu k vyjadreniu k zapísaným pohľadávkam... Konateľ úpadcu sa k prihláškam vyjadril... a podaním zo dňa 7. 9. 2009 zaslal správcovi podnet na popretie viacerých prihlášok... Podaním zo dňa 7. 9. 2009 zaslali správcovi podnet na popretie prihlásených pohľadávok aj Sťažovatelia...

Dňa 5. 10. 2009 sa uskutočnila prvá schôdza konkurzných veriteľov, na ktorej sa Sťažovatelia dozvedeli, že ich prihlášky boli popreté a väčšina ostatných prihlášok bola zistená...

Dňa 7. 10. 2009 nahliadol Sťažovateľ 1 do konkurzných prihlášok na súde a so súhlasom súdu si vyhotovil ich fotokópie.

Z konkurzných prihlášok Sťažovatelia zistili, že pre popretie ich prihlášok nejestvoval žiaden konkrétny dôvod vzťahujúci sa na právny dôvod, či výšku alebo poradie ich prihlášok, ale dôvodom bolo nevedenie účtovníctva úpadcom a nemožnosť správcu verifikovať ich prihlášky porovnaním s účtovníctvom úpadcu.

Dňa 9. 10. 2009 bolo Sťažovateľom doručené podanie správcu zo dňa 3. 10. 2009, v ktorom ich vyrozumel o nevyhovení ich podnetu na popretie prihlášok vymenovaných veriteľov. Ako dôvod ich zistenia je uvedená vykonateľnosť rozhodnutí tvoriacich podklad ich prihlášok...“

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich označených základných a iných práv postupom okresného súdu a postupom správcu spočívajúcim v uznaní pohľadávok prihlásených do konkurzu väčšinou ostatných veriteľov, a to z týchto troch dôvodov:

1. Podľa sťažovateľov obdobný dôvod na popretie pohľadávok, z akého boli popreté pohľadávky sťažovateľov bol daný aj v prípade pohľadávok ostatných veriteľov, a preto bol nesprávny a „*diskriminačný postup*“ okresného súdu a správcu, ak tieto pohľadávky na rozdiel od pohľadávok sťažovateľov uznali. K tomuto sťažovatelia uviedli:

«Sťažovateľka 2 si uplatnila jednu prihlášku, riadne zdokladovanú, vedenú ako pohľadávka č. 69. Ako dôvod jej popretia je uvedené: „Sporná pohľadávka - úpadca neodovzdal účtovnú dokumentáciu, napriek niekoľkým výzvam, nie je možné overiť pravosť prihlásenej pohľadávky (podľa vyjadrení úpadcu spoločnosť nevedie účtovníctvo od roku 2000, z toho dôvodu nie je možné overiť pravosť prihlásenej pohľadávky).“

Sťažovateľ 1 si uplatnil 55 prihlášok, tak isto riadne zdokladovaných. Všetky prihlásené pohľadávky boli popreté z identického dôvodu, aký je uvedený u prihlášky Sťažovateľky 2...

Pri týchto popretiach je významné to, že nie je uvádzaný žiadny konkrétny dôvod, ktorým by bol napadnutý či už právny titul, výška, či poradie. Ako dôvod sú uvádzané problémy na strane úpadcu, z dôvodu ktorých nebolo možné overiť, či má úpadca tieto záväzky evidované vo svojom účtovníctve.

Naproti tomu boli zistené prihlášky väčšiny ostatných veriteľov v celom rozsahu... a to za identického dôkazného stavu, ktorým je vydokladovanie nároku veriteľom a nemožnosť overiť tento nárok v účtovníctve úpadcu...

v prípade Sťažovateľov boli ich pohľadávky z časti tvorené nevyplatenými mzdovými nárokmi (doložené pracovnými zmluvami a uznaniami záväzkov úpadcu). Toto popretie z uvádzaného dôvodu by bolo legitímne, ak by pohľadávky iných veriteľov založené tými istými pracovnými zmluvami, neboli uznané v celom rozsahu (S. p., S. z. p., S. k.)...

Sťažovatelia preto namietajú, že pri existencii objektívnej prekážky všeobecného charakteru na strane úpadcu, znemožňujúcej overiť pravosť prihlásených pohľadávok účtovníctvom úpadcu, správca a konkurzný súd pristúpili k rozhodnutiu o ich prihláškach diskriminačným spôsobom, kedy ich pohľadávky boli popreté zo všeobecného dôvodu na strane úpadcu a pohľadávky iných veriteľov popreté neboli, pri existencii tej istej všeobecnej prekážky, znemožňujúcej objektívne overenie pravosti prihlásenej pohľadávky. Týmto došlo k porušeniu ústavného princípu rovnosti účastníkov...

Aj keď správca konkurznej podstaty koná v konkurznom konaní relatívne samostatne, nad jeho činnosťou dohliada konkurzný súd. Avšak, v lehote na popieranie pohľadávok nemá konkurzný súd všetky podklady pre rozhodnutie o pravosti pohľadávky, nakoľko tieto zabezpečuje správca aj z iných zdrojov a rozhodnutie o popretí pohľadávky prináleží správcovi. Súd teda v tejto lehote nemá dôvod správcu usmerňovať k popretiu tej-ktorej pohľadávky. Keď však správca doručí súdu zoznam pohľadávok s vyznačeným popretím, lehota na popieranie je už uplynutá a ani konkurzný súd už nemá možnosť rozhodnúť o popretí pohľadávky, ktorá nebola popretá v lehote na popieranie.

Ak teda v procese popierania pohľadávok došlo k diskriminačnému znevýhodneniu časti veriteľov a zvýhodneniu inej časti veriteľov v dôsledku porušenia ústavného princípu rovnosti účastníkov v konaní, konkurzný súd nemá a nemôže mať na toto porušenie vplyv a nie je schopný ani zjednať nápravu. Z dôvodu právnej istoty však Sťažovatelia označujú za porušovateľa ich základného práva aj konkurzný súd...

Ak v procese rozhodovania o popretí/nepopretí prihlášok veriteľov došlo k porušeniu princípu rovnosti účastníkov konania (veriteľov), dôsledky takéhoto porušenia práva sa premietajú do porušenia práva na spravodlivé prejednanie ich vecí, tak ako je toto právo zaručené v čl. 46(1) Ústavy SR a v čl. 6(1) Dohovoru...

Sťažovatelia namietajú, že diskriminačným rozhodnutím správcu konkurznej podstaty, konajúcim pod dohľadom konkurzného súdu, o popretí ich pohľadávok iba z obecného dôvodu, ktorý dôvod neumožňuje zistenie vôbec žiadnej pohľadávky žiadneho z veriteľov, a nepopretí pohľadávok z tohto dôvodu aj ostatných veriteľov, došlo k znemožneniu uplatnenia ich hlasovacích práv veriteľov a tým k porušeniu ich základného práva na spravodlivý súdny proces v rozsahu práva na spravodlivé prejednanie ich vecí, podľa čl. 46(1) Ústavy SR a čl. 6 (1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...»

2. Sťažovatelia ďalej namietali, že boli uznané aj také pohľadávky ostatných veriteľov, ktoré boli prihlásené prihláškami trpiacimi vadou spočívajúcou v nesprávnom uvedení miesta sídla úpadcu. Podľa sťažovateľov týmto postupom okresný súd a správca postupovali v rozpore so zákonom č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), keďže podľa jeho ustanovení sa na prihlášky trpiace takouto vadou nemalo vôbec prihliadať, a uviedli:

«Prihláška pohľadávky veriteľa, podaná v lehote a s obsahovými náležitosťami upravenými v ZKR, je návrhom veriteľa na jeho vstup do konkurzného konania. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii taxatívne určuje náležitosti prihlášky (návrhu) a rieši aj sankciu za nesplnenie zákonom stanovených podmienok, či neuvedenie zákonom požadovaných údajov. Táto sankcia spočíva vo vylúčení prihlášky z posudzovania súdom. Z týchto zákonných pravidiel môže profitovať každý z veriteľov a to vtedy, keď jeden či viac veriteľov nedodrží náležitosti prihlášky stanovené zákonom a táto bude musieť byť z tohto dôvodu z posudzovania vylúčená. Ako vyplýva zo ZKR, konkurzné konanie nie je konaním o pomernom rozdelení majetku úpadcu veriteľom, ale o pomernom uspokojení oprávnených nárokov veriteľov z majetku úpadcu. Dôsledkom prípadného pochybenia veriteľov pri podávaní prihlášky svojej pohľadávky preto môže byť vyššia miera uspokojenia nárokov tých veriteľov, ktorých prihlášky neobsahovali vady, pri ktorých zákon určuje, že na takéto prihlášky sa nebude prihliadať. Striktné dodržanie príslušných zákonných ustanovení je preto podmienkou pre to, aby mohol byť postup súdu označený za zákonný a aby bolo dodržané základné právo veriteľov na spravodlivé prejednanie ich vecí.

§ 29(1) ZKR stanovuje rozsah obligatórných náležitostí prihlášky a formu jej predloženia. Z publikácie „Sprievodca konkurzným právom“, autorov Milan Ďurica a Ján Husár, vydanej Ministerstvom spravodlivosti SR v Bratislave v r. 2008 a publikovanej na oficiálnych internetových stránkach Ministerstva spravodlivosti SR jasne vyplýva (str. 33), že uvedenie sídla úpadcu je jednou z obligatórných náležitostí prihlášky: „Za obligatórne náležitosti (prihlášky) je možné považovať tie, pri absencii ktorých sa na prihlášku neprihliada. Medzi obligatórne obsahové náležitosti prihlášky a obligatórne prílohy každej pohľadávky patrí:... b) meno, priezvisko a bydlisko fyzickej osoby alebo názov a sídlo právnickej osoby, ktorá je úpadcom;“ Sťažovatelia zdôrazňujú, že § 29(1) ZKR nespomína IČO ako jeden z identifikátorov právnickej osoby. Rovnako, z poučenia v tlačive konkurznej prihlášky, konkrétne poučenia k vyplneniu kolóniek č. 21 - 24 (adresa bydliska alebo sídla dlžníka) je uvedené upozornenie: „ak sa bydlisko alebo sídlo dlžníka neuvedie, na prihlášku sa nebude prihliadať!“ Len pre úplnosť Sťažovatelia dodávajú, že IČO dlžníka je v prihláške konkurznej pohľadávky označené za fakultatívny údaj. Zároveň platí, že uvedenie nesprávneho sídla úpadcu je vadou návrhu a vzhľadom na špecifiká konkurzného konania, súdom neodstrániteľnú. Takáto vada je odstrániteľná len samotným prihlasujúcim veriteľom a aj to len v lehote na prihlasovanie pohľadávok.

Z prihlášok pohľadávok je zrejmé, že prihlasujúci veritelia vo svojich prihláškach uviedli dve rozdielne sídla: ... Nakoľko žiadna právnická osoba nemôže sídliť na dvoch adresách súčasne, jeden z týchto údajov musí byť vadný.

Z výpisu z obchodného registra úpadcu... zo dňa 22. 6. 2009 vyplýva, že v čase vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu F. V. s. r. o., ale aj v čase prihlasovania pohľadávok, sídlil úpadca na adrese...

Napriek tomu, že úpadca vo svojom vyjadrení k prihláškam... upozornil na nedostatok tejto obligatórnej náležitosti viacerých prihlášok a navrhol súdu aby na tieto prihlášky neprihliadal, pričom správcovi konkurznej podstaty podal podnet na popretie týchto prihlášok... a tento podnet podali aj Sťažovatelia... , konkurzný súd ani správca tieto prihlášky z posudzovania nevyhlúčili. Navyše, nepopreté boli prihlášky veriteľov, označujúce ako sídlo úpadcu alternatívne obe adresy, čo je evidentne stav nesúladný so zákonom...

Ak je názor Sťažovateľov, že prihlášky uvádzajúce sídlo úpadcu na..., trpia obligatórnou vadou návrhu a konkurzný súd alebo správca ich mali z posudzovania vylúčiť,

správny, nekonaním súdu a správcu v súlade so zákonom došlo k ich nezákonnému znevýhodneniu, kedy, nevyklučujúc úspech v incidenčných konaniach o zistenie popretých pohľadávok ktoré žaloby Sťažovateľa už súdu podali, bude uspokojenie ich nárokov nižšie, než aké mohlo byť a to v prospech veriteľov, ktorých prihlášky boli vadné a vady neboli odstránené. To všetko v dôsledku nerešpektovania príslušných zákonných ustanovení konkurzným súdom a správcom.

Sťažovateľa namietajú, že nezákonným konaním konkurzného súdu a správcu konkurznej podstaty, ktorí z posudzovania nevyklúčili prihlášky pohľadávok podané s neodstránenou obligatórnou vadou uvedenia nesprávneho sídla úpadcu, došlo k porušeniu základného práva Sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie v rozsahu práva na spravodlivé prejednanie ich vecí, podľa čl. 46(1) Ústavy SR a čl. 6(1) Dohovoru...»

3. Tretí dôvod, pre ktorý uznanie pohľadávok prihlásených do konkurzu považujú sťažovateľa za postup porušujúci ich základné a iné práva, „*sa vzťahuje špecificky na prihlášku Colného úradu K.*“ a spočíva v namietaní uznania, resp. nepopretia pohľadávky prihlásenej Colným úradom K.(ďalej len „colný úrad“) napriek tomu, že podľa sťažovateľov išlo o pohľadávku „*založenú na nulitnom právnom úkone*“. K tomuto sťažovateľa uviedli:

«Sťažovateľa aj v prípade tejto námietky argumentujú svojim právom profitovať z dôvodného popretia prihlášky veriteľa a to vo forme objektívneho preskúmania existencie jej právneho dôvodu v prípade pochybností a potenciálne z vyššej miery uspokojenia ich pohľadávok z majetku úpadcu, detailnejšie rozvedeného pod bodom „B“ tejto sťažnosti. Nepopretie prihlášky, pri existencii pochybností o jej pravosti, je konečným rozhodnutím o jej pravosti, s dopadom nielen na úpadcu, ale aj na všetkých jeho oprávnených veriteľov. Naproti tomu jej popretie neznamena, že o prihláške je definitívne rozhodnuté. Popretie prihlášky je len úkonom správcu smerujúcim k ochrane práv oprávnených veriteľov, pričom veriteľ popretej pohľadávky má stále možnosť požiadať nezávislý súd o určenie jej pravosti. Aj prípadne chybné popretie prihlášky môže skončiť jej uznaním súdom. Chybné nepopretie prihlášky však už žiadnu možnosť nápravy neposkytuje a vedie priamo k stavu nepráva. Takáto, dnes platná úprava konkurzného zákona je nefunkčná z pohľadu ochrany práv veriteľov. Práve preto je potrebné klásť zvýšený dôraz na postup a rozhodnutia s odbornou

starostlivosťou, ktorú povinnosť správcovi, ako jedinému a konečnému držiteľovi práva poprieť/nepoprieť pohľadávku veriteľa, ukladá ZKR.

Popretie alebo nepopretie prihlášky je výsostným právom správcu a z tejto skutočnosti ešte porušenie práv Sťažovateľov priamo nevyplýva. Sťažovatelia však namietajú, že ak je prihláška veriteľa založená na rozhodnutí, ktoré nemá oporu v zákone a ktorého podstata nemá oporu v hmotnom práve, takýto úkon/rozhodnutie sa musí považovať za nulitné, nakoľko ani vykonateľnosť takéhoto rozhodnutia nemôže zhojiť jeho nedostatky. To znamená, že k takémuto rozhodnutiu je potrebné pristupovať tak, ako keby ani nejestvovalo. O tomto samozrejme nemôže rozhodnúť správca, tento však môže požiadať o usmernenie konkurzný súd, ktorý ho svojim pokynom môže usmerniť. Jediným zákonným postupom rešpektujúcim právo ostatných veriteľov úpadcu na spravodlivé prejednanie ich veci je v takomto prípade popretie prihlášky, aby o tejto spornej, avšak nanajvyšš závažnej otázke rozhodol súd v incidenčnom konaní, ak to bude vôľa veriteľa z popretej prihlášky. Takýto postup, v záujme ochrany práva na spravodlivé prejednanie veci, je potrebný zvlášť v prípade, ak bola vykonateľnosť titulu spochybnená už pred začatím konkurzného konania žalobným návrhom na preskúmanie zákonnosti jeho vymáhania a do vyhlásenia konkurzu nebolo o tomto návrhu rozhodnuté.

Sťažovatelia majú právo, aby, ako veritelia, boli z majetku úpadcu spoluuspokojení len s takými veriteľmi, ktorých pohľadávky sú v každom ohľade nesporné. Ak ostane nepopretá taká pohľadávka veriteľa, ktorá bola súdnou cestou napadnutá ešte pred vyhlásením konkurzu a navyše, priamo zo zákona vyplýva absolútna neplatnosť právneho úkonu ktorým vznikla, nepopretie takejto pohľadávky je priamym porušením ich základného práva na spravodlivé prejednanie ich veci.

Táto námietka sa vzťahuje špecificky na prihlášku Colného úradu K. Úpadca túto prihlášku navrhol dôvodne zamietnuť... a s týmto podnetom sa na správcu obrátili aj Sťažovatelia... Správca podnetu nevyhovel a to aj napriek tomu, že v konkurznom konaní je povinný postupovať s odbornou starostlivosťou. Za porušenie tejto povinnosti možno považovať aj také rozhodnutie správcu, ktoré, aj keď tento mal informácie o súdnom preskúmaní zákonnosti vymáhania uplatneného nároku, nedalo priechod právu aby o spornej otázke rozhodol súd, ale o danej otázke rozhodol sám a to arbitrárnym rozhodnutím, ktorým došlo k zmareniu účelu podanej žaloby. Navyše, zo samotného titulu

pripojeného colným úradom k jeho prihláške vyplýva, že tento nemá a nemôže mať základ v právnom systéme Slovenskej republiky. Aj v takomto prípade mal správca z dôvodu právnej istoty prihlášku poprieť, alebo požiadať o usmernenie konkurzný súd. Ak sú námietky Sťažovateľov voči tejto prihláške dôvodné, jej nepopretím došlo k porušeniu základného práva Sťažovateľov na spravodlivé prejednanie ich vecí, v rozsahu rozhodnutia o zložení skupiny oprávnených veriteľov, majúcich nárok na pomerné uspokojenie svojich pohľadávok z majetku úpadcu, kedy bude z majetku úpadcu uspokojovaná aj pohľadávka, nemajúca oporu v práve a to aj na úkor Sťažovateľov.»

V ďalšom sťažovatelia podrobne argumentujú, prečo považujú rozhodnutie, ktoré colný úrad pripojil k svojej prihláške a ktorým preukazoval existenciu svojej pohľadávky, za nulitné. Okrem iného v tejto časti sťažnosti uviedli:

„... podklad prihlášky pohľadávky colného úradu je buď rozhodnutím bez opory v zákone (ak sa jedná o vymeranie colného dlhu), alebo titul založený týmto rozhodnutím zanikol preklúziou (ak sa jedná o postih v rámci správneho konania). Prvá alternatíva vedie k absolútnej neplatnosti a teda nulitnosti tohto rozhodnutia, druhá alternatíva vedie k nevymáhateľnosti tohto nároku, nakoľko tento už nejestvuje. V každom z týchto prípadoch sa jedná o taký nedostatok tohto právneho titulu, ktorý nemôže zhojiť ani jeho vykonateľnosť a akékoľvek konanie smerujúce k vymáhaniu práva na jeho podklade (či už exekúcia alebo konkurzné konanie) musí byť zastavené v akejkoľvek jeho fáze a to aj bez návrhu...

Úpadkyňa proti vymáhaniu dlhu založenému predmetným rozhodnutím namietala žalobou zo dňa 26. 10. 2007, kde sa v konaní pred Krajským súdom Košice, č. k. 6S/118/2007 domáhala preskúmania zákonnosti vymáhania dlhu založeného týmto rozhodnutím. Súd o žalobe do vyhlásenia konkurzu na úpadkyňu nerozhodol a vyhlásením konkurzu došlo k prerušeniu tohto konania zo zákona. Nepopretím správcu tohto prihláseného nároku došlo k zmareniu účelu tejto žaloby a k upretiu práva na spravodlivosť úpadkyňi. Zároveň tým došlo k zisteniu tohto spochybneného titulu, a k faktickému porušeniu práva Sťažovateľov, aby bol majetok úpadcu rozdelený len veriteľom s nepochybnými nárokmi...

Z rozhodnutia priloženého k prihláške pohľadávky colného úradu vyplýva, že bolo vydané dňa 20. 11. 2002, pričom právoplatnosť a vykonateľnosť nadobudlo dňa 12. 3. 2003...“

K namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy a k zachovaniu lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu sťažovatelia uviedli:

„Zo zákona č.7/2005 Zb. o konkurze a reštrukturalizácii vyplýva, že rozhodnutie správca konkurznej podstaty konajúceho pod dohľadom konkurzného súdu, o popretí/nepopretí prihlášky, je konečné a opravný prostriedok je k dispozícii len voči popretiu prihlášky. Avšak, opravný prostriedok voči nepopretiu prihlášky zákon neposkytuje.

Sťažovatelia preto namietajú, že v rozsahu namietaných porušení ich základných práv a ľudských práv a základných slobôd... bolo porušené ich právo na účinný a efektívny prostriedok nápravy, vyplývajúce z čl. 46 (1) Ústavy SR a právo na opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru...

Sťažovatelia sú toho názoru, že v rozsahu namietaných porušení ich základných práv a ľudských práv a základných slobôd, im zákon žiadny účinný a efektívny prostriedok nápravy neposkytuje.

Sťažovatelia len pre istotu opakujú, že ich sťažnosť nie je zameraná voči popretiu ich prihlášok, kde opravný prostriedok majú k dispozícii a aj ho v súčasnosti využívajú, ale voči nepopretiu prihlášok iných veriteľov, voči ktorému nemajú možnosť účinne namietat a dospieť tak k náprave svojich porušených práv...

O porušení svojich práv sa Sťažovatelia dozvedeli na prvej schôdzi konkurzných veriteľov, dňa 5. 10. 2009.

Predkladaná sťažnosť je podľa názoru Sťažovateľa podaná v zákonnej dvojmesačnej lehote.“

K vymedzeniu porušovateľov základných a iných práv v sťažnosti sťažovatelia uviedli:

„Sťažovatelia si nie sú istí, či správca konkurznej podstaty môže byť porušovateľom ich základných práv. Na druhej strane, aj keď koná pod dozorom konkurzného súdu,

k niektorým namietaným porušeniam práv Sťažovateľov došlo mimo vplyvu konkurzného súdu, aspoň z pohľadu ich laického vnímania ustanovení Zákona o konkurze a reštrukturalizácii Z dôvodu právnej istoty preto označujú za jedného z porušovateľov aj správcu s tým, že po prípadnom pozitívnom rozhodnutí Súdu o ich žiadosti o pridelenie právneho zástupcu očakávajú, že tomuto bude umožnené, aby túto ich sťažnosť doplnil či inak upravil v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami, skutkovým stavom a vôľou Sťažovateľov.“

Pokiaľ ide o návrh sťažovateľov na rozhodnutie ústavného súdu o ich sťažnosti (petit sťažnosti), sťažovatelia ho vymedzili takto:

„Sťažovatelia navrhujú Súdu, aby vyslovil porušenie ich základných práv, ľudských práv a základných slobôd Sťažovateľov tak, ako ich títo uviedli v... predkladanej sťažnosti.

Sťažovatelia navrhujú Súdu, aby zrušil rozhodnutia, ktoré viedli k porušeniu ich základných práv, ľudských práv a základných slobôd, namietaných v tejto sťažnosti. Sťažovatelia si nie sú istí, ako tento návrh presnejšie špecifikovať a preto navrhujú Súdu, aby umožnil jeho doplnenie právnym zástupcom Sťažovateľov, ak vyhovie ich žiadosti o jeho pridelenie.

Sťažovatelia navrhujú Súdu, aby im za porušenie ich základných práv, ľudských práv a základných slobôd priznal primerané finančné zadostučinenie vo forme náhrady nemajetkovej ujmy nasledovne: Sťažovateľovi 1 sumu 15 000, Sťažovateľke 2 sumu 5 000,- €...“

Sťažovatelia požiadali ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov a zároveň požiadali o oslobodenie od súdneho poplatku v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

V súlade s princípom subsidiarity právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovatelia v sťažnosti namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a podľa čl. 37 ods. 3 listiny a práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom okresného súdu a postupom správcu v konkurznom konaní vedenom pod sp. zn. 31 K 13/2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 31 K 13/2009-155 z 10. júla 2009 vyhlásil konkurz na majetok obchodnej spoločnosti „*F. V. s. r. o., so sídlom K. - mestská časť Š...*“ (ďalej len „úpadca“).

Podľa údajov Obchodného registra Slovenskej republiky od 20. júna 2009 bolo v obchodnom registri namiesto dovtedajšieho sídla úpadcu – „K. - mestská časť Š...“, vedené nové sídlo úpadcu – „K. - mestská časť Š...“.

Po vyhlásení konkurzu si veritelia úpadcu vrátane sťažovateľov prihlásili svoje pohľadávky voči úpadcovi. Sťažovateľ okrem toho, že z titulu podanej prihlášky pohľadávky bol v konkurznom konaní v postavení veriteľa úpadcu, je aj konateľom úpadcu od 1. apríla 2005 a jediným spoločníkom úpadcu od 20. júna 2009.

Podaniami zo 7. septembra 2009 sa úpadca, za ktorého konal v postavení jeho konateľa sťažovateľ, na výzvu správcu vyjadril k prihláseným pohľadávkam a navrhol popretie viacerých z prihlásených pohľadávok. Sťažovatelia ako veritelia, ktorí si prihláškami prihlásili svoje pohľadávky do konkurzu, taktiež podali podnet zo 7. septembra 2009 na popretie viacerých z prihlásených pohľadávok.

Na prvej schôdzi konkurzných veriteľov konanej 5. októbra 2009 boli prítomní veritelia oboznámení s popretím, resp. uznaním pohľadávok prihlásených do konkurzu. Z celkového počtu veriteľov (trinásť), ktorí si prihlásili svoje pohľadávky, boli popreté pohľadávky štyroch veriteľov (vrátane pohľadávok sťažovateľov) a uznané boli pohľadávky ostatných deviatich veriteľov.

Správca listom z 3. októbra 2009 (doručeným sťažovateľom podľa ich tvrdenia v sťažnosti až 9. októbra 2009) sťažovateľov vyrozumel o nevyhovení ich podnetu na popretie nimi označených pohľadávok niektorých veriteľov z dôvodu, že „*ide o pohľadávky u ktorých sú doložené právoplatné rozhodnutia súdu, resp. právoplatné platobné výmery*“, okrem pohľadávky jedného veriteľa z pomedzi sťažovateľmi namietaných.

Pohľadávka sťažovateľov bola popretá z dôvodu, že „*Sporná pohľadávka - úpadca neodovzdal účtovnú dokumentáciu, napriek niekoľkým výzvam, nie je možné overiť pravosť prihlásenej pohľadávky (podľa vyjadrení úpadcu spoločnosť nevedie účtovníctvo od roku 2000, z toho dôvodu nie je možné overiť pravosť prihlásenej pohľadávky)*“.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich označených základných a iných práv postupom okresného súdu a správcu konkurznej podstaty spočívajúcim v uznaní pohľadávok prihlásených do konkurzu väčšinou ostatných veriteľov, a to z týchto troch dôvodov:

1. Podľa sťažovateľov obdobný dôvod na popretie pohľadávok, ako boli popreté ich pohľadávky, bol daný aj v prípade pohľadávok ostatných veriteľov, a preto bol nesprávny a „*diskriminačný postup*“ okresného súdu a správcu konkurznej podstaty, ak tieto pohľadávky na rozdiel od pohľadávok sťažovateľov uznal.

2. Sťažovatelia ďalej namietali, že boli uznané aj také pohľadávky ostatných veriteľov, ktorých prihlášky trpeli vadou spočívajúcou v nesprávnom uvedení miesta sídla úpadcu. Podľa sťažovateľov týmto postupom okresný súd a správca konkurznej podstaty postupovali v rozpore so zákonom o konkurze, keďže podľa jeho ustanovení sa na prihlášky trpiace takouto vadou nemalo vôbec prihliadať.

3. Tretí dôvod, pre ktorý uznanie pohľadávok prihlásených do konkurzu považujú sťažovatelia za postup porušujúci ich základné a iné práva, „*sa vzťahuje špecificky na prihlášku Colného úradu K.*“ a spočíva v namietaní uznania, resp. nepopretia pohľadávky prihlásenej colným úradom napriek tomu, že podľa sťažovateľov išlo o pohľadávku „*založenú na nulitnom právnom úkone*“.

Podľa sťažovateľov uznaním, resp. nepopretím pohľadávok ostatných veriteľov boli sťažovatelia znevýhodnení pri uplatňovaní svojich veriteľských práv (vrátane hlasovacieho práva a práv pri pomernom uspokojovaní pohľadávok veriteľov) oproti ostatným veriteľom, ktorých pohľadávky boli podľa nich nedôvodne uznané.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní

pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Ústavný súd v označenom konkurznom konaní vo vzťahu k namietanému postupu pri uznaní, resp. nepopretí prihlásených pohľadávok správcom uvádza, že nezistil žiadnu skutočnosť naznačujúcu svojvoľný postup správcu a okresného súdu, ktorý by nemal oporu v zákone o konkurze.

Nepopretie, resp. uznanie pohľadávok veriteľov v posudzovanom konkurznom konaní podľa zákona o konkurze nie je možné považovať za odmietnutie spravodlivosti a nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľmi označených základných a iných práv.

Ústavný súd len dodáva, že posúdenie dôvodnosti pohľadávok prihlásených do konkurzu, ktoré vyplývajú z právoplatných a vykonateľných rozhodnutí súdov a iných orgánov, už z podstaty veci nemôže byť závislé od stavu účtovníctva spoločnosti. Jedine v prípade namietania zániku takýchto pohľadávok zaplatením môže mať istú relevanciu stav účtovníctva spoločnosti, takáto námietka však nebola uvedená ani v podnete sťažovateľov, ani v podnete úpadcu (za ktorého konal ako konateľ sťažovateľ) na popretie pohľadávok konkrétnych veriteľov. Ak by aj takáto námietka uvedená bola, jej posúdenie za stavu neexistujúcej účtovnej evidencie úpadcu nemôže opomenúť vyhodnotenie vierohodnosti subjektu veriteľa namietanej pohľadávky vo vzťahu k vierohodnosti namietajúceho subjektu.

Podľa názoru ústavného súdu uvedenie takého miesta sídla úpadcu v prihláške pohľadávok, ktoré už v čase podania prihlášok nie je sídlom spoločnosti, nie je možné posudzovať ako vadu prihlášky, ktorá by bola dôvodom na neprihliadanie na ňu. Osobitne nie za stavu, keď samotný okresný súd v uznesení o vyhlásení pohľadávok už sám uviedol neaktuálne miesto sídla spoločnosti.

Vo vzťahu k namietanej nulitnosti rozhodnutia, z ktorého vyplýva uznaná pohľadávka colného úradu, je potrebné uviesť, že správcovi, ako ani konkurznému súdu neprináleží posudzovať správnosť a zákonnosť právoplatného a vykonateľného rozhodnutia štátneho orgánu (v danom prípade colného úradu). Osobitne nie za stavu, keď ku zmene alebo zániku takého rozhodnutia nedošlo iným rozhodnutím štátneho orgánu či všeobecného súdu a zo strany sťažovateľov neboli uvedené žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé preukázať zánik pohľadávky colného úradu alebo jej vykonateľnosti.

Ústavný súd preto konštatuje, že postup okresného súdu v spojení s postupom správcu bol súladný so zákonom o konkurze. S prihliadnutím na dôsledky namietaného

postupu okresného súdu a správcu v spojení s obsahom námietok sťažovateľov nemohlo v okolnostiach tohto prípadu dôjsť k takému obmedzeniu práv sťažovateľov, ktoré by dosiahlo ústavnoprávny rozmer a signalizovalo by možné porušenie označených základných a iných práv sťažovateľov.

Ústavný súd z už uvedených dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2010